

Araştırma Makalesi/ Research Article

**Kamakura Dönemine (1185-1333) Geçiş Sürecinde
Değişim ve Süreklilik: Minamoto ve Fujiwara
Üzerinden Bir Değerlendirme**

Gaye Yavuzcan*

(ORCID: 0000-0003-1018-4256)

Makale Gönderim Tarihi
06.10.2024

Makale Kabul Tarihi
07.02.2025

Atıf Bilgisi/Reference Information

Chicago: Yavuzcan, G., "Kamakura Dönemine (1185-1333) Geçiş Sürecinde Değişim ve Süreklilik: Minamoto ve Fujiwara Üzerinden Bir Değerlendirme", *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 10/1 (Mart 2025): 1263-1295.

APA: Yavuzcan, G. (2025). Kamakura Dönemine (1185-1333) Geçiş Sürecinde Değişim ve Süreklilik: Minamoto ve Fujiwara Üzerinden Bir Değerlendirme. *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 10 (1), 1263-1295.

Öz

Japonya tarihinde Heian döneminden (794-1185) Kamakura dönemine (1185-1333) geçiş, köklü sosyal, ekonomik ve siyasal etkileriyle önemli bir inceleme sahası teşkil etmektedir. Bu süreci iktidar kullanımı açısından değerlendirdiğimizde, söz konusu geçiş bir yönüyle Japonya'da iktidar uygulama sistem ve anlayışının kökten değiştiği, diğer taraftan da hem uygulama hem anlayış açılarından sürekliliğin olduğu girift bir aşamaya karşılık gelir. Bu çalışmada Heian döneminden Kamakura dönemine geçişte iktidar kullanımının değişim ve sürekliliği, her iki yönü sembolize edebilecek iki klan olan Minamoto ve Fujiwara klanları odağında değerlendirilecektir. Bu sayede

* Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Türkiye, gaye.yavuzcan@idu.edu.tr.
Assist. Prof. Dr., İzmir Democracy University, Faculty of Arts and Sciences, Department of History, Türkiye.

Japon tarihinin belirli bir döneminin yanında otorite tesisi ve iktidar ilişkilerinin doğası ile verili bir dönem ve coğrafyada iktidarın süreklilik ve kırılımı üzerine bir değerlendirme yapılabilmesi de hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Heian, Kamakura, Minamoto, Fujiwara, İktidar.

Change and Continuity in the Transition to the Kamakura Period (1185-1333): An Evaluation through Minamoto and Fujiwara

Abstract

In the history of Japan, the transition from the Heian period (794-1185) to the Kamakura period constitutes an important field of study with its deep-rooted social, economic and political effects. When we evaluate this process in terms of the use of power, the transition in question corresponds to an intricate stage in which, on the one hand, the system and understanding of the application of power in Japan changed radically, and on the other hand, there was continuity in terms of both application and understanding. In this study, the change and continuity in the use of power in the transition from the Heian period to the Kamakura period will be evaluated with the focus on the Minamoto and Fujiwara clans, two clans that can symbolize both aspects. This study also aims to evaluate the nature of power relations in a specific period of Japanese history and the continuity and rupture of power in a given period and geography.

Keywords: Heian, Kamakura, Minamoto, Fujiwara, Power.

Giriş

Japon tarihi, modern tarih tasnifinin yanı sıra sosyal ve ekonomik kalıplara dayalı sınıflandırmalar, belirli dönemlerde üretilen aletler, idare merkezini temel alan mekâna dayalı adlandırmalar ya da yöneten tabaka ve onun kültürüyle ilişkili terimler esasında dönemlere ayrılabilir. ¹ Bunlardan Kamakura dönemi, adlandırma temeli

¹ Mashaide Ishizuka, “正倉院籍帳に読まれる家父長像の歴史知的二類型” (Shosoin Kayıtlarında okunan ataerkil imajın iki tarihsel ve entelektüel türü), 頸城野郷土資料室 学術研究部研究紀要 (Kubikino Enstitüsü Halk Arşivi Bülteni), C.7/No.3 2022, s. 1. Japonya tarihinin siyasi merkezle göre ayrılması Meiji döneminde, zorunlu eğitimle ilgili yeniliklerle gerçekleşmiştir. Harumi Yoeda'nın kültür temelli tarih tasnifine ilişkin açıklaması Kamakura döneminin Orta Çağ kapsamında olduğuna işaret eder. Buna göre, “yalnızca ayrıcalıklı bir sınıfın ve kendilerinin anlayabileceği yazı karakterleri kullanarak kültürden yararlandığı dönem *antik* (Nara ve Heian dönemleri), isteyen herkesin

idare merkezi olmakla beraber yönetici tabaka ve onun kültüründe de başkalaşımın yaşandığı, Japon tarihinde özgün geçiş aşamalarından birine karşılık gelir. Günümüz Tokyo'su yakınlarındaki Kamakura merkez olmak üzere tesis olunan ve başında bir shogunun yer almasından dolayı "shogunluk" olarak da anılan Bakufu askerî hükûmeti ile başlayan dönem Kamakura dönemi (1185-1333) olarak anılmaktadır.² Bunlardan Kamakura dönemi, adlandırılma bakımından idare merkezi olmanın yanı sıra, yönetici sınıfın ve onun kültürünün dönüşüm geçirdiği, Japon tarihinde özgün bir geçiş aşamasını temsil eder. Bu dönem, günümüz Tokyo'su yakınlarındaki Kamakura'da kurulan ve başında bir shogunun yer alması nedeniyle "shogunluk" olarak da bilinen askerî hükümetin (Bakufu) egemenliğini sağladığı 1185-1333 yıllarını kapsar. Kamakura dönemi, Heian döneminin (794-1185) ardından gelir; Heian dönemi, adını 749 yılında inşa edilen yeni başkent Heian-kyō'dan (sonradan Kyoto) alarak, Japonya'nın klasik dönemi olarak kabul edilmiştir.³

Bu çalışmada Heian döneminden Kamakura dönemine geçişte iktidar kullanımının değişim ve sürekliliği, her iki yönü sembolize edebilecek iki klan olan Minamoto ve Fujiwara klanları odağında ele alınacaktır. Bu incelemenin Japon tarihinin belirli bir döneminin yanında iktidar ilişkilerinin doğası ile belirli bir dönem ve coğrafyada iktidarın süreklilik ve kırılımı üzerine bir değerlendirme sağlaması da hedeflenmektedir. Otorite ve gücün farklı odalarda toplandığı bir örnek sağlamasıyla geleneksel hiyerarşik güç yapılarından farklı bir görünüm arz eden söz konusu geçiş döneminde, bir ilişki biçimi olarak iktidar yönetenler ve yönetilenler arasındaki ilişkiyle sınırlı olmayıp diğeri olmadan varlığını meşru olarak sürdürmesi kolay görülmeyen yahut berikinin desteğine muhtaç katmanlar arasındaki karmaşık bir ilişkiler yumağı

kültürden faydalanabildiği dönemler *modern öncesi* ve *modern* (Edo dönemi ve Meiji döneminden Showa döneminde Pasifik Savaşı'nın sonuna kadar olan dönem), ikisi arasında kalan yani Kamakura döneminden Kuzey ve Güney Sarayları, Muromachi ve Sengoku dönemlerine kadar, *Orta Çağ'a* karşılık gelirdi. Bkz. 四重田陽美 (Harumi Yoeda), 平家物語』「安徳入水」について (Heike Monogatari'de Antoku'nun Boğulması Üzerine). 大阪大谷大学 STEAM Lab 紀要 (Osaka Ohtani Üniversitesi STEAM Araştırma ve Eğitim Dergisi) (2), 2022, s. 3.

² William E. Deal, *Medieval & Early Modern Japan*, Facts On File, New York 2006, s. 3.

³ Donald H. Shively, "Preface to Volume 2", *Cambridge History of Japan*, C. 2, Ed. Donald Shively, William McCullough, Cambridge University Press, Cambridge 1999, s. xv.

görünümündedir. Bu bağlamda iktidarın muhtaç olduğu karşılıklı rıza olgusu da sadece yönetenler ve yönetilenler arasında değil, yönetim katmanları arasında da zorunlu olarak gerçekleşmiş görünmektedir. Her iki katmanın da teorik güç kaynağı olarak meşru imparatorluk ailesini odağa aldığımızda Fujiwara ve Minamoto klanlarının güç tesis ve kullanımları ile bunun sürekliliğini değerlendirmek, Kamakura dönemindeki iktidar ilişkilerini daha derinlemesine anlamayı da mümkün kılmaktadır. Çalışmanın mukayeseli tarih çalışmaları açısından Japonya tarihinin özgün bir örnek teşkil ettiğine de dikkati çekmesi ve bu yönüyle ülkemizdeki Japonya tarihi çalışmalarına katkı sağlaması umulmaktadır.

Heian Dönemi (794-1185)

7. yüzyılın şafağında, Japonya'nın çoğu, Yamato hanedanının eşitler arasında birinci olduğu bölgesel şefler konfederasyonu tarafından gevşek bir şekilde bir araya getirilmişti. Diğer hanedanların bazıları konumları için tamamen Yamato'ya bağımlıydı, ancak çoğunluğun kendi coğrafi güç temelleri vardı ve bunlar içinde büyük ölçüde özerktiler.⁴ 7. yüzyıldan itibaren *tennō*⁵ unvanına sahip ve insan görünümünde bir tanrı yani *kami* olarak anılan imparatorlar idaresinde bulunan Japonya, giderek gücün merkezileşmesine tanıklık etti. Japonya için *Nihon* yani *Güneşin Kaynağı* ismi benimsendi. Aynı yüzyılın sonunda imparatorun soyunun güneş tanrıçası *Amaterasu*'dan geldiği inancı ve *İse*

⁴ Karl Friday, "They Were Soldiers Once, The Early Samurai and the Imperial Court," *War and State Building in Japan*, Ed. John A. Ferejohn ve Frances McCall Rosenbluth, Stanford University Press, Stanford, California, 2010, s. 22.

⁵ Bir dilin kavramlarını başka bir kültür dairesinin dilinde karşılamanın zorluklarını hatırla tutmakta fayda vardır. *Tennō*, "imparator" olarak çevrilmekle birlikte Japon kültürüne özgün bir unvan ve kendi tarihsel süreci olan bir sistemdir. Terimin "imparator" olarak tercüme edilmesini eleştiren Hall, Japon *tennō*'sunun özellikle orta çağ döneminde Avrupa yahut Çin için kullanıldığı şekliyle "imparator"un otokratik kişisel kudrete malik olmaması hasebiyle doğru bir kullanım olarak görülmediğini kaydeder. Bkz. John Whitney Hall, "Terms and Concepts in Japanese Medieval History: An Inquiry into the Problems of Translation", *The Journal of Japanese Studies*, C. 9, No. 1 (Winter, 1983), ss. 1-32. Terim üzerine genel bir değerlendirme için bkz. Akira Yanabu, "The Tennō System as the Symbol of the Culture of Translation," *Japan Review*, 1996: 7, ss. 147-157.

tapınağında imparatorun yüceltilmesi geleneği yerleşti.⁶ Bu gelişmeler dış bir tehdidin endişesi gölgesinde gerçekleştirilen eylemlerin bir ürünüydü. 600'lü yılların başından itibaren Tang Çini'nin askerî yayılmasının yol açtığı yaygın endişenin de büyük ölçüde yardımıyla 645 yılında geleceğin İmparatoru Tenji'nin önderlik ettiği bir darbeyle Taika Reformları olarak bilinen bir dizi merkezileştirme önlemi başladı. Büyük bölgesel güçler giderek devletin yetkililerine dönüştürülürken, Yamato hükümdarları tüm siyasi otoritenin kaynağı olarak Çin imparatorlarının imajı örneğinde yeniden şekillendirildi.⁷

Japonya'da Çin'deki Tang hanedanının yasacı uygulamaları örnek alınarak geliştirilen hem idari hem de adli yasaları içeren *ritsuryō* sistemi kullanımdaydı. Buna göre bütün arazilerin mülkiyeti saraydaydı; kullanımları ise nüfus sayımı sonuçlarına göre, işlenmek üzere ailelere dağıtıldı. Saray tohumluk pirinç ile tarım aletleri yardımlarında da bulundu. Karşılığında vergi (*chō*) talep etti.⁸ Bununla arazi mülkiyetinde soylulara ayrıcalıklar tanındı ve üst tabaka klan mensuplarının malikânelerine dokunulmadı. *Shōen* olarak bilinen bu vergiden muaf malikâneler giderek mülklerini genişletti.⁹ Heian döneminde önceki dönemi karakterize eden hükûmetin ailesel yapısı tamamen terk edilmeyip bürokratik prosedürlerin üzerine yerleştirildiği iskelet olarak kaldı. Heian dönemi hükûmeti, oldukça aristokratik bir toplum anlayışı ile Çin'den ithal edilen belirli bürokratik teknikler arasındaki kaynaşmanın bir örneği oldu.¹⁰ *Ritsuryō* düzenlemeleri son derece karmaşıktı. Fiili arazi mülkiyeti modelleri ile yasaların tahsis sistemi her zaman örtüşmediği gibi vergilendirmede eşitlik sağlanamadı. Bu dönemde hiyerarşi ilkesi giderek yerleşti ve pekişti. Japonya'nın soyları güneşe dayanan imparatorlarının yönetme hakları derinden

⁶ Mikiso Hane, *Kısa Japonya Tarihi*, Çev. Şükrü Alpagut, Say Yayınları, İstanbul 2021, s. 23-25; Charles Holcombe, *Doğu Asya Tarihi Çin Japonya Kore, Medeniyetin Köklerinden 21. Yüzyıla Kadar*, Çev. Muhammed Murtaza Özeren, Dergâh Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2019, s. 147-148.

⁷ Friday, *a.g.e.*, s. 22-25.

⁸ Ethan Isaac Segal, *Coins, Trade and the State, Economic Growth in Early Medieval Japan*, Harvard University Press, Cambridge ve Londra 2011, s. 4.

⁹ Hane, *a.g.e.*, s. 24.

¹⁰ John Whitney Hall, *Government and Local Power in Japan 500 to 1700, A Study Based on Bizen Province*, Princeton University Press, New Jersey 1966, s. 8.

benimsendi.¹¹ Bu bağlamda, Heian döneminin bürokratik yapısı, aristokratik toplum düzeni ve Çin'den ithal edilen bürokratik tekniklerin birleşimi, Japonya'da sosyal hiyerarşinin pekişmesine zemin hazırlamıştır. Ancak, ritsuryō sisteminin fiilî uygulamada karşılaştığı zorluklar ve vergi sistemindeki eşitsizlik, arazi mülkiyeti ile ilgili farklılıkların ortaya çıkmasına ve feodal yapının temellerinin atılmasına yol açmıştır. Bu süreç, Kamakura döneminde daha belirgin hâle gelen shogunluk yönetiminin ortaya çıkışı için de önemli bir ön hazırlık süreci olmuştur.

Japon devletinin ihtiyaçları ve öncelikleri giderek önemli ölçüde farklılaşmaya başladı. Ritsuryō askeriyesi, algılanan iki tehdit karşısında tasarlanmıştır: Çin'in işgal ihtimali ve eski eyalet reislerinin önderlik ettiği bölgesel ayaklanmalar. Sistemin mimarları, her iki tehlikeye karşı cevabı önemli bir parçası olarak köylülüğün büyük ölçekli, doğrudan seferberliğinde bulmuşlardı.¹² Bu dönemde Japonya'da toprak idaresindeki gelişmeler, güçlü bir askerî sınıfın doğuşuna zemin hazırladı. 9. yüzyıl başlarından itibaren *Emishi* barbarlarına¹³ karşı savaşmak için alınan tedbirler yerel askerî güçlerin doğuşuna katkıda bulundu. Taşrada eyalet yetkilileri asayişî sağlayabilmek için atlı okçular istihdam ettiler.¹⁴ 10. yüzyıla doğru güçlü yerel aileler ortaya çıktı. Yerel yetkililerin hareketlerini kısıtlayan ve birbirleriyle mücadelelere girişen bu aileler özel askerlere sahipti.¹⁵ Süvari olmanın ön koşulu yay ve ata ilişkin becerilerdi. Dolayısıyla süvariler yalnızca at besleyen ailelerden gelebilirdi. Bu koşullar altında süvariler yalnızca toplumun seçkin unsurlarının soyundan gelenlerden oluşuyordu.¹⁶

¹¹ James L. Huffman, *Japan in World History*, Oxford University Press, Oxford New York 2010, s. 23.

¹² Friday, a.g.m., s. 24.

¹³ Ezo da denilen Japonya'nın kuzeyindeki kabilelerden oluşan Emishi'nin kökeni tartışmalıdır. Atlı okçular olan Emishi'nin isyan ve mücadeleleri Japon tarihini derinden etkilemiştir.

¹⁴ David Spafford, "Emperor and Shogun, Pope and King: The Development of Japan's Warrior Aristocracy", *Bulletin of the Detroit Institute of Arts*, 2014, C. 88, No. 1/4, Japanese Art at the Time of the Samurai (2014), s. 12.

¹⁵ Tasuke Kawakami, "Bushidō in its Formative Period," *The Annals of the Hitotsubashi Academy*, October 1952, C. 3, No. 1 (October 1952), ss. 65-83, s. 66.

¹⁶ Friday, a.g.e., s. 24.

Özellikle Japonya'nın doğu bölgelerinde, imparatorluk ailesinin küçük oğulları veya başkentte ikbal imkânı görmeyen saray soyluları tarafından yönetilen yerel askerî savaştıcı sınıfı ortaya çıktı.¹⁷ İmparatorluk merkezi tarafından kendilerine bırakılan topraklarının denetimi karşılığında vergi muafiyetine sahip ve hakları kalıtsal olarak intikal eden savaş ağaları *daimyolar* giderek güçlendiler. Saray artık zorunlu askerliği kaldırmış olduğundan ve daimî orduya sahip bulunmadığından, *daimyoları* boyunduruk altına almaktan da barış ve düzeni sağlamaktan da âcizdi. İmparatorluk onayını alan yerel yetkililer, barış ve düzeni koruma görevini bu yerel savaşçıların en güçlülerinden bazılarının uhdesine bıraktılar.¹⁸

Her ne kadar erken aşamalarda idarede merkezileşmeden söz edilse de 8. yüzyıldan itibaren idari işler fiilen imparatorluk naiplerinin uhdesine geçti. Başlangıçta sadece küçük yaştaki imparatorlar adına idari işleri yürütüp denetleyen naipler, giderek mevkilerini sağlamlaştırdılar. 9. yüzyıl sonlarına gelindiğinde imparatorun yaşından bağımsız olarak naipler idari görevlerini sürdürdüler.¹⁹ İmparatorlara kalıtsal naiplik, bir avuç yüksek rütbeli saray mensubu ve ailelerinden ibaret olan Fujiwara'nın eline geçti. Eyalet valisi sınıfının adamları ve diğer düşük ve orta rütbeli soylular, hamileri olacak ve saraydaki ilerlemelerini destekleyecek Fujiwara naiplerine veya diğer kıdemli saray mensuplarına bağlanırdı. Bu karşılıklı bağlanma-himaye ilişkisi her iki taraf için de fayda sağlıyordu.²⁰ Gücünü sadece imparator vekâletinden elde etmekte kalmayıp imparatorluk ailesiyle de çok sayıda evlilik bağı tesis etmiş bulunan Fujiwara saray naipliğini âdeta tekellerine almayı başardı.²¹

Heian döneminde Japonya, aristokrasinin, özellikle Fujiwara ailesinin kontrolü altında olsa da giderek aristokrasi tarafından kontrol edilen özel kurumların hem toprağın hem de halkının kontrolü için

¹⁷ Kubilay Atik, "A Review of Feudalism in Japan," *Journal of Oriental Studies*, C. 9, S. 2, 2022, s. 87.

¹⁸ Kawakami, a.g.m., s. 66

¹⁹ Hane, a.g.e., s. 23-25.

²⁰ Friday, a.g.e., s. 30.

²¹ Holcombe, a.g.e., s. 153.

merkezi hükûmetle rekabet ettiği²² bir ortam doğmaya başladı. 782-1068 yılları arasında Fujiwara devri olarak tespit eden Eberhard, bu ailenin hâkimiyetinin söz konusu dönemde sadece bir kez, 9. yüzyılın son çeyreğinde kısa süreliğine tehlikeye düştüğünü kaydeder. Bu badirenin atlatılmasından sonra 1068 yılında imparatorluk makamına annesi Fujiwara ailesinden olmayan bir imparatorun çıkmasıyla saray Fujiwara başta olmak üzere büyük ailelerin nüfuzunu kırmaya dönük politikalar izledi.²³

Heian döneminin sonlarına doğru aristokratların yönetimdeki güçlerini tahkim çabalarının imparatora dek uzanan etkileri, *Emekli İmparatorlar* gibi kanalların tesisiyle açığa çıktı.²⁴ Japon tarihi boyunca imparatorların çeşitli nedenlerle tahttan çekildikleri biliniyordu, ancak ulusu itibari hükümdarların arkasında yönetme amacıyla tahttan çekilme yeniydi. İmtiyazlarını nominal olarak hüküm süren imparatorların anne tarafından akraba olmaları gerçeğinden alan Fujiwara naiplerinin aksine, emekli hükümdarlar imtiyazlarını ataerkil

²² Sangaralingam Ramesh, *China's Economic Rise, Lessons from Japan's Political Economy*, Palgrave Macmillan, Oxford 2020, s. 35.

²³ W. Eberhard, *En Eski Devirlerden Zamanımıza Kadar Uzak Doğu Tarihi*, TTK, Ankara 2010, s. 61-64. Eberhard, imparatorluk ailesi mensuplarının Fujiwara ailesinden eş almasının ilk olarak 7. yüzyıl sonunda gerçekleştiğine ve bundan sonra da imparatorların çoğunun Fujiwara ailesinin kızlarıyla evlilik yaptığına dikkati çeker. Eberhard, *a.g.e.*, s. 42.

²⁴ Emekli İmparatorlar ya da Manastır İdaresi sistemi (Japonca 院政, insei) 1086-1185 yılları arasında Japonya'da eski imparatorların idarede bulunduğu dönem için kullanılır. Makamlarından feragat eden imparatorların maiyetlerindeki çok sayıda alt büroyla malikânelerinden ya da dinî merkezlerden (*in*) siyaseti (*sei*) sürdürmeleri anlamındadır. Bkz. G. Cameron Hurst III, "Insei", *The Cambridge History of Japan*, C. 2, Heian Japan, Ed. Donald H. Shively, William H. McCullough, Cambridge University Press, Cambridge 1999, ss. 576- 643. Özünde sistem genç imparatorun yaşlı bir akrabasının, genellikle babasının, onun yerine fiilen iktidarı kullanması manasındadır. Bauer, sistemin dinî-siyasi boyutunu şöyle izah eder: "İmparatorluk ailesinin reisleri, ancak özel bireyler olarak hareket eden emekli imparatorlar, kamu hukuku ile Budist hukukunun yani Dharma'nın birliğini simgeleyen tek bir ritüel mikro-küre içinde birleştirerek tüm büyük Budist kurumları denetlemeye ve bunlar üzerindeki etkilerini genişletmeye çalıştılar. Emekli imparatorlar, prensleri aracılığıyla Dharma ve imparatorluk soylarını bir araya getirdiler ve makro kürenin ekonomik, dinî ve kurumsal özünü kapsayan bir manastır ve ritüel ağın tepesinde durmaya çalıştılar." Mikael Bauer, "Conflating Monastic and Imperial Liensage, The Retired Emperors' Period Reformulated," *Monumenta Nipponica* 67 (2), s. 257.

ilkeden aldılar. Bu imparatorlar emekli olduklarında da ataerkil imparatorluk ailesinin meşru başı olarak sarayın işlerini hâlâ kontrol edebiliyordu.²⁵

Uzun vadede bu tedbir, emekli imparatorların yetkisini tedricen yitirmesiyle sonuçlandı. 12. yüzyıl ortalarında taht ve emekli imparator etrafında kümelenen aristokrat sivil yönetim arasında gerilimlerin ortaya çıkışı sistemin aşınmasına yol açtı. Fujiwara yönetiminden hoşnutsuz olan aristokrat aileleri ve yerel ileri gelenlerin yanı sıra bazı emekli imparatorların rahiplik yemini etmesiyle zaman zaman din kurumlar da emekli imparatorların yanında yer aldılar. Oluşan güç mücadelesinde itibari imparatorlarsa doğal olarak Fujiwara'ya daha da yakınlaştılar.²⁶ Dolayısıyla askerî sınıfın üzerinde yükseleceği zeminin şartları olgunlaşırken Fujiwara da mevkiini kısmen koruyordu. Onlar, Hane'nin ifadesiyle, *Heian döneminin sonunda savaşçı sınıfın yükselmesiyle imparatorluk sarayı gerçek iktidarı kaybettikten sonra bile üst düzey saray yetkilileri olarak kaldılar. Onların soyundan gelenler, modern dönemin kilit kişileri olup çıktılar.*²⁷

Heian döneminde sivil aristokrat iktidarın bozulması, büyük ölçüde alt aristokrasinin yaratılmasıyla açığa çıkan üçüncü bir ayırt edici siyasi örgütlenme geleneğine yol açtı. Askerî işlevlerle giderek daha fazla meşgul olan bu grup, 11. yüzyılda ayrı bir sınıf, *bushi* veya *samuray* olarak tanımlanıyordu.²⁸ Aslında Japonya'daki savaşçıların resmî eğitimi, 782 yılında ilk askerî eğitim kurumunun tesisıyla başlamıştı. 850 ile 880 arasında, tamamen profesyonel askerlerin eğitimine ayrılmış okullar ortaya çıkmış, daha sonra samuray²⁹ olarak bilinecek olan bu savaşçılar,

²⁵ Joseph M. Kitagawa, "Monarchy and Government: Traditions and Ideologies in Pre-Modern Japan," *Kingship in Asia and Early America: 30. International Congress of Human Sciencesin Asia and North Africa*, Ed. Arthur Llwellyn, Basham, El Colegio de Mexico 1981, s. 227.

²⁶ Kitagawa, a.g.m., s. 227.

²⁷ Hane, a.g.e., s. 25.

²⁸ Hall, a.g.e., s. 8.

²⁹ Samuray (*samurai*) hizmet etmek anlamındaki *saburau* kelimesinden gelir. Bushi, onunla aynı anlamda olup 8. yüzyılda (Nara döneminde) kullanıldığı tespit edilebilen, samuray'dan birkaç yüzyıl daha eski bir kelimedir. Orta Çağ Japonya'sında genellikle Bakufu ile müttefik olmayan güçlü ailelerin hizmetindeki savaşçı kastı için kullanılan bir diğer kelime de *ji-samuray* idi. Bkz. Anthony Bryant, *The Samurai*, Osprey Publishing, 2000, s. 3.

başlangıçta aristokratlar ve hanedanın hizmetinde görev yapmışlardı. Ancak zaman geçtikçe, bu yüksek eğitilmiş savaşçıların etrafında yeni bir askerî hükûmet sistemi ve yeni bir savaşçı ahlakı oluştu. 1100'lere gelindiğinde, daha sonra *bushido* olarak adlandırılacak olan bir savaşçı kodu sağlam bir şekilde tesis edilmişti.³⁰ Bushi tarzı otoriteyi özellikle ayırt eden şey, savaşan aristokrasinin üyeleri arasındaki anlaşmalardan kaynaklanan efendi-bağlı ilişkilerine dayanmasıydı. Askerî bağ, tehlikeli bir şekilde düzensiz hâle gelen bir dünyada bir otorite ve nizam ihtiyacından kaynaklanıyordu.³¹ 10. yüzyılın sonundan 12. yüzyılın başına kadar, Minamoto kökenli savaşçılar, savaşma kabiliyetleri ve Fujiwara naipleriyle kalıtsal bir himaye ilişkisinin birleşimi sayesinde başkentin askerî dünyasına hâkim oldular. 12. yüzyılın ilk çeyreğinde, Taira klanı sarayda Minamoto ile tam bir prestij eşitliğine erişti. Bu durum 1150'lere kadar sürdü.³² Bu dönüşüm, Japonya'da feodal yapının gelişmesinin temellerini atarken, aynı zamanda askerî aristokrasinin ve onun etrafında şekillenen yeni yönetim biçimlerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bushido'nun yaygınlaşması, savaşçı sınıfının toplumdaki yerini sağlamlaştırırken, aristokratik bağlar ve askerî otorite arasındaki ilişkinin daha da derinleşmesi, sonraki dönemde Kamakura shogunluğunun askerî yönetiminin pekişmesine olanak sağlamıştır. Bu süreç, Japonya'nın siyasi yapısındaki feodalizasyonun hızlanmasına ve Kamakura döneminin askerî yönetim biçiminin biçimlenmesine yol açmıştır.

Fujiwara ailesi modern öncesi Japonya'nın en seçkin aristokrat klanı olarak yüzyıllar boyunca sarayın en yüksek rütbelerinin çoğunu işgal etmiş ve Fujiwara no Michinaga (966–1027) gibi isimler Heian döneminin kültürüyle eşanlamlı hâle gelmişti.³³ Bauer, onların hükümdar soyu ile ilişkisinin kökenine atfedilen önemi izah eder:

Tarihsel olarak, Fujiwara'nın kökleri Nakatomi ailesine dayanır ve hem Nihon Shoki hem de Kokiji'de yer alan pasajlar onları yalnızca

³⁰ Ryon F. Adams, *Outfought and Outthought: Reassessing the Mongol Invasions of Japan*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Faculty of the U.S. Army Command and General Staff College, Kansas 2009, s. 46.

³¹ Hall, *a.g.e.*, s. 8.

³² Friday, *a.g.m.*, s. 33.

³³ Mikaël Bauer, *The History of the Fujiwara House, A Study and Annotated Translation of the Tōshi Kaden*, Renaissance Books, Kent, 2020, s. 1.

egemenlik soyunun doğuşuyla değil aynı zamanda Japon adalarının yaratılışıyla da ilişkilendirir. Sembol bir pasajda, Güneş Tanrıçası Amaterasu kendini bir mağaraya kilitle ve dünyayı karanlığa sürükler. Fujiwara'nın ilahi atası Ame no Koyane no Mikoto, onu mağaradan çıkarmada ve dünyaya ışığı geri getirmede önemli bir rol oynar. Mitten tarihe, Nakatomi/Fujiwara böylece zamanın başlangıcından beri mevcut gibi görünüyor. Kökenleri, Kasuga parşömenlerinden alınan aşığıdaki sahne gibi daha sonraki kaynaklarda da ele alınmaktadır; bu sahne, Kamakura (1185-1333) dönemine dayanan ayrıntılı bir emaki, resim parşömeni. "Amaterasu Göksel Kaya Mağarası'nı açtığında, dünyayı saran karanlığı aydınlattı... Bu, onun ve Ame no Koyane no Mikoto'nun derin bir birlik içinde birleştiği anlamına geliyor..." Nihon Shoki, bu tanrıyı açıkça 'Nakatomi no Muraji'nin atası' olarak açıklıyor. Başka bir deyişle, Fujiwara ve hükümdarlar soyu her zaman birlikte anılıyor ve onların kırılmaz birliği en başından itibaren vurgulanıyor.³⁴

Kitagawa da dünyanın herhangi bir yerinde bir monarşinin hayatta kalmasının bunu destekleyen bir yapı ile beraber sadık ve uyumlu memurların hizmetini gerektirdiğini belirterek Japonya'da imparatorluk ailesinin uzun ömürlülüğünün arka planında Fujiwara ailesinin varlığı ve onun prestijini desteklemesi olduğuna dikkati çeker. Yüzyıllar boyunca evlilik ve siyasi ortaklık yoluyla iç içe geçmiş olan imparatorluk ve Fujiwara ailelerinin her ikisinin de kendi varoluş nedenlerini ortak bir mitolojik tarih açısından haklı çıkartırken, imparatorluk ailesinin ulus üzerinde hüküm sürme ayrıcalığını asla sorgulamayan Fujiwaralar tahtı ele geçirme cazibesinden kaçınmakla birlikte Japon tarihinin belirli dönemlerinde imparatorluk ailesini gölgede bırakan bir güce erişmişlerdir.³⁵ Fujiwara ailesinin imparatorluk ailesiyle kurduğu stratejik bağlar, Japonya'nın feodal yapısının ve siyasi dengesinin temellerini atarken, aynı zamanda aristokrasinin güç yapıları içindeki rolünü de pekiştirmiştir. Fujiwara'nın tarihsel kökenlerinin mitolojik bir temele dayandırılması, bu ailenin Japon toplumu ve devletin kültürel ve politik sürecinde uzun süreli bir prestij ve meşruiyet kazandığını

³⁴ Bauer, *a.g.e.*, s. 3.

³⁵ Joseph Mitsuo Kitagawa, "The Shadow of the Sun: A Glimpse of the Fujiwara and the Imperial Families in Japan," *On Understanding Japanese Religion*, Princeton University Press, Princeton 1988, s. 98.

göstermektedir. Ailenin, tahtı ele geçirme arzusundan kaçınarak emperyal hükûmetin arka plânında kritik bir denetim gücü elde etmesi, Japon monarşisinin sürekliliğini sağlarken, feodal Japonya'daki elitlerin iç içe geçmiş ilişkilerinin de karakteristik bir örneği olmuştur.

Bourdieu'nun belagat, zekâ ve bilim kültürel sermayesine sahip olanların spontan bir biçimde meşru bir otoriteye sahipmiş gibi algılandıkları ifadesi Fujiwara ailesinin güç sahipliğini anlaşılır kılmayı kolaylaştırmaktadır. "Bilim ya da kültürle ilintili bir otoriteye sahip olan yöneticiler, doğanın kendilerine verdiği, hakkıyla kazandıkları ya da bir erdem olarak sahip oldukları bir beceri adına, iktidarlarını icra etmeye layık olarak kabul görürler."³⁶ Fujiwara ailesi de bir taraftan kendi var oluşlarının sürekliliğini temin eden imparatorluk ailesi üzerindeki etkilerini korumak adına bu ailenin meşru yönetme hakkını desteklerken, diğer taraftan iktidar uygulamaya layık meşru bir odak halinde öne çıkmıştır denebilir.

Bununla beraber ne imparatorluk ne de Fujiwara aileleri uzak eyaletlerdeki karışıklıkları tek başlarına dindirmeye muktedir değillerdi. Fujiwara klanı başkentte iktidar kurmaya yoğunlaşırken, kırsal yönetim giderek gevşedi. Yerel yetkililerin suistimalleri giderek daha sık ve yoğun hâle geldi ve özel mülkler büyüdü. Taika Reformları uyarınca kendilerine tahsis edilen toprakları işleyen çiftçiler yoksullaştıkça topraklarını özel mülklere sahip etkili yerel ailelerin himayesine verdiler. Gidişat Heian dönemini savaşçıların etkin olduğu bir döneme sürükledi.³⁷ Kendi özel ordularından yoksun olan Fujiwaralar, başkente dahi yönelebilen taarruzlar karşısında Taira ve Minamoto savaşçı ailelerinden yardım talep etmek durumunda kalmışlardı. Nihayet Fujiwaraların daha ziyade siyasi olan kudreti Taira ve Minamoto klanlarının askerî kudreti ile tehdit edilecektir.³⁸

Heian dönemine adını veren başkent değişikliğine dönüp baktığımızda bir devrin Fujiwara ile başlayıp Fujiwara ile sona erdiği

³⁶ Pierre Bourdieu, *Devlet Üzerine, Collège de France Dersleri (1989-1992)*, Çev. Aslı Sümer, İletişim Yayınları, İstanbul 2015, s. 233.

³⁷ Osamu Shimizu, *Nihon Montoku Tenno Jitsuroku, An Annotated Translation, With a Survey of the Early Ninth Century in Japan*, Doktora Tezi, Columbia Üniversitesi, New York, 1951, s. 13.

³⁸ Eberhard, *a.g.e.*, s. 63.

ifade olunabilir. 781 yılında tahta çıkan İmparator Kammu (781-806), başkenti Nara'dan taşıma kararı aldığında muhalefetle de karşılaşmıştı. 785 yılında yeni başkent inmarından sorumlu olan Fujiwara no Tanetsugu, taşınmaya karşı çıkan Otomo ve Saeki ailelerinin kışkırtmasıyla öldürüldü. Kammu, Nagaoka olarak düşünülen yeni başkent için Heian'da karar kıldı ve taşınma gerçekleşti. Kammu'nun halefi Heijo'nun (806-809) saltanatında, Fujiwara ile diğer hayatta kalan klanlar arasında rekabet yeniden başladı ve sonunda Fujiwara'nın zaferiyle sonuçlandı.³⁹ Her ne kadar bundan sonra klanın kendi içerisinde rekabet ve mücadeleler söz konusu olsa da yükselen merkezî Japonya idaresinin kaderi, bir önceki dönemden miras kalan ve bir sonrakine de aktarılacak olan Fujiwara ile âdeta birleşti. Savaşçıların Fujiwara'nın da etkili olduğu yükselişinin doğurduğu bir sonraki döneme ad veren Kamakura shogunluğu iktidara geldiğinde Fujiwara, sarayla değil, iktidarla iç içe geçmiş olduğunu kanıtlayacaktır. Hiyerarşik iktidar modelinin tek yönlü doğasına dikkati çeken Han, bir muktedirin gücünün arttığı ölçüde gerek astlarının görüşlerine gerekse işbirliğine daha bağımlı hâle geldiğine dikkati çeker. Buna göre gücün yukarıdan aşağıya yayıldığı modelde muktedirin danışma ihtiyacının artmasıyla gerçek iktidar da emredenden ziyade ona neyi emredeceğini söyleyen danışmanlarına geçer.⁴⁰ Fujiwara'nın zaferi de görünüşe göre muktedirin emirlerini yönlendirme gücünden kaynaklanmıştır.

Bununla birlikte söz konusu zaferin geniş yönetilen kesim ya da taşra için olumlu bir yansımasından söz etmek zordur. Balandier, iktidarın, kolektif bir gönenc ve emniyet durumu yaratarak doğrulandığını ifade eder ve bunun iktidarı ellerinde bulunduranların ödedikleri bedel olduğunu kaydeder.⁴¹ 12. yüzyılın son çeyreğine gelindiğinde Japonya'da sarayın yahut Fujiwara ailesinin bu bedeli ödeyebileceği ifade olunamaz. Heian dönemi, Fujiwara ailesinin etkisiyle şekillenen bir dönem olup, başkent değişikliği ve ardından gelen siyasi yapılar, Fujiwara'nın hegemonik gücünü pekiştiren önemli adımlar olarak görülebilir. Ancak, bu sürecin taşradaki geniş halk kesimleri üzerinde

³⁹ Shimizu, *a.g.e.*, s. 12.

⁴⁰ Byung-Chul Han, *İktidar Nedir*, Çev. Mustafa Özdemir, İnsan Yayınları, İstanbul 2000, s. 13.

⁴¹ Georges Balandier, *Siyasal Antropoloji*, Çev. Devrim Çetinkasap, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2010, s. 39.

olumlu bir etkisi olduğu söylenemez. Fujiwara ailesinin zafere ulaşması ve ardından gelen Kamakura shogunluğunun iktidara gelişini, Gramsci'nin organik bunalım kavramıyla açıklamak mümkündür. Gramsci'ye göre, hegemonya bunalımı yaşayan toplumlar, bu bunalımı aşmak için yeni bir kurtarıcı önder arayacaklardır.⁴² Japonya'daki savaşçı sınıfın yükselişi ve Kamakura'nın kuruluşu, mevcut yönetim sınıfının içsel bunalımını çözme çabası olarak değerlendirilebilir; zira, mevcut muktedirler bu yeni savaşçı gücüne hem bağımlı hâle gelmiş, hem de onu meşrulaştırma ihtiyacı hissetmişlerdir. Bu süreç, Japonya'da yeni bir güç odağının belirmesine yol açan tarihî bir dönüm noktasıdır.

Kamakura Dönemi'ne Geçiş (1185-1333)

11. yüzyılın sonlarında Fujiwara klanı içinde tahta kimin geçeceği konusundaki anlaşmazlıkların yaşanması, nispi bir güç yitimine yol açtı. İmparatorluk merkezi Kyōto'da yaşanan paralel bir zafiyet bir yandan başkentteki saray ve taht odaklı merkezdeki çekişmelerde, diğer taraftan çekişmelerin merkezî baskıyı zayıflatmasıyla çeperdeki isyankâr eğilimler ve kargaşalarda, merkeze bağlılığını sürdüren askerî ailelerin gücünü ön plana çıkardı. Kantō merkezli Minamoto klanı ve merkezi Kyōto'nun batısında yer alan Taira klanı, Kyōto'nun hizmetinde ve onu korumak için öne çıktıklarında, sürecin bu iki klanın kendi gücünün farkına varmasıyla sonuçlanacağını dâhil olan tarafların hiçbiri ön görememiş olmalıdır.⁴³

Japonya'nın ilk savaşçı hükûmetinin doğuşuna yol açan olaylar, Minamoto klanından Yoshitomo'nun sarayın kontrolünü ele geçirmek için beceriksiz bir girişimde bulunmasıyla 1159'da başladı. Yoshitomo uzun zamandır rakibi olan Taira klanından Kiyomori tarafından yenildi, Taira no Kiyomori daha sonra Yoshitomo'nun müttefiklerini ve akrabalarını idam ve o sırada 13 yaşında olan Yoritomo da dâhil oğullarını sürgün etti.⁴⁴ Taira klanının güçlenmesi yeni bunalımlara gebeydi. Nihayetinde 12. yüzyılın sonlarında Taira klanının üyelerinin

⁴² Antonio Gramsci, *Felsefe ve Politika Sorunları*, Çev. Adnan Cemgil, İstanbul: Payel Yayınları 1975, s. 294-295.

⁴³ Hane, *a.g.e.*, s. 28, Curtis Andressen, *A Short History of Japan, From Samurai to Sony*, Allen&Unwin, New South Wales 2002, s. 45-46, Kawakami, *agm*, s. 66.

⁴⁴ Friday, *a.g.e.*, s. 39.

elinde bulunan çok sayıdaki mülk, Kamakura dönemini başlatan 1180-1185 ayaklanmalarında önemli bir etken hâline geldi.⁴⁵

Taira no Kiyomori, torununun İmparator Antoku olarak tahta çıktığı 1180’de gücünün zirvesine ulaştıysa da aynı yıl, taht iddiası Prens Mochihito, Minamoto no Yoritomo’ya intikam alma fırsatı verdi. O, Mochihito’nun silahlanma çağrısını bahane olarak kullandı ve doğu eyaletlerinde kendi yönetimi altında sıkıyönetim ilân ederek kendisine bağlılık yemini karşılığında, askere alınan bir vasalın⁴⁶ kendisine ait topraklarının ve idari haklarının kendi idaresinin garantisi altında olduğunu ilân etti. Savaşçılar tarafından savaşçılar için yönetilen bir siyasi yapı tesis ederken kendisini, hizmet etmesi gereken kurumlara kurtarmak için yasaları çiğneyen bir adalet savaşçısı olarak sundu. Sonuç kaçınılmaz şekilde Minamoto ve Taira savaşı oldu.⁴⁷

Her ne kadar Gempei Savaşı adı verilen bu mücadele Minamoto ve Taira (ya da Genji ve Heishi) arasında bir anlaşmazlık gibi görünse de, arka planında zamana yayılmış sosyal gerilimlerin bulunduğu, önemli klan içi çatışmaları içeren ve ayrıca yerel çıkarları merkez çıkarlarıyla karşı karşıya getiren ulusal bir iç savaştı.⁴⁸ 1180-1185 dönemi Japonya’da yeni bir hükûmet biçiminin ortaya çıkmasına zemin hazırladı. 1183 yılında Taira’yı Kyoto’dan kovmayı ve şehri ele geçirmeyi başaran Minamoto no Yoritomo, kendisinden öncekiler gibi sarayı korumuş gibi davranmak yerine Mass’ın ifadesiyle onun kalıntıları üzerinde askerî bir idare tesis etti. Doğudaki merkezinde kalmayı ve sarayla ilişkilerini buradan sürdürmeyi yeğledi. Süreç içerisinde iki kalıcı güç merkezi ve erken Kamakura dönemini karakterize eden ikili bir idare

⁴⁵ Cornelius J. Kiley, “Provincial Administration and Land Tenure in Early Heian”, *Cambridge History of Japan*, C. 2, Ed. Donald Shively, William McCullough, Cambridge University Press, Cambridge 1999, s. 248.

⁴⁶ Tennō teriminin imparator şeklinde kullanımı için vurguladığımız husus aslında vasal kelimesinin kullanımı için de geçerlidir. Hall, Kamakura ve Muromachi dönemlerinde özellikle merkezî ve Batı Japonya’da bushi dâhilindeki üst ve ast ilişkilerinin, saray merkezli taşra idaresi sistemi ile iç içe bulunduğu için, “lord” ve “vasal” genel terimlerinin kullanımının dahi genellikle uygun düşmediği kanısını kaydeder. Hall, a.g.m., s. 1-32.

⁴⁷ Friday, a.g.m., s. 39.

⁴⁸ Jeffrey P. Mass, “The Kamakura Bakufu,” *Cambridge History of Japan*, C. 3, Medieval Japan, Ed. Kozo Yamamura, Cambridge University Press, Cambridge 2006, s. 47.

biçimi ortaya çıktı.⁴⁹ Yoritomo'nun iki merkezi birlikte yürümesinden başka seçeneği yoktu, muhalefet sadece düzensizliği sürdürecekti. Onun temel önceliği Kamakura'nın savaşçıları adına büyümek değil, saray mensuplarıyla yeni bir tür uzlaşma sağlamaktı.⁵⁰ Yoritomo, bağımsızlık talebi yerine sarayla bir dizi anlaşma müzakere etti ve doğunun saray merkezli ulusal siyasete dahlini sağladı. Bu anlaşmanın kurduğu rejim hem sarayın bir parçası hem de ondan ayrı bir tür hükûmet tesisini getirdi.⁵¹

Yoritomo'nun askerî hâkimiyetini kurması, idare mekanizmasındaki bürokrat gereksinimini ortadan kaldırmadı; dolayısıyla mevcut bürokratik yapıyı tamamen tasfiye etmek mümkün olmadı. Eski aristokrasi üyeleri, yeni sisteme çeşitli derecelerde dâhil edilerek uyum sağladılar ve zamanla, yeni yönetim merkezi ile saray arasındaki ilişkilerin sürdürülmesinde kritik bir aracı rol üstlendiler. Kısa süre içinde, saray soylularının hizmetlerinden elde ettiklerinden daha fazlasını arayan pek çok saray mensubu, Kamakura'ya geldi.⁵²

Kamakura'daki askerî yöneticiler fiilen idareyi ellerinde tutanlardı. Hem sivil hem de askerî işleri kendi uhdelerinde toplamışlardı. Dolayısıyla savaşçı sınıfı bushi siyasi kontrolü eline almıştı. İmparatorluk sarayı ise ancak onların kararlarını onaylamak durumundaydı. Ancak bu sadece ilk bakıştaki tabloydu. Kamakura hükûmeti, askerî ve sivil yönetimin bir karışımıydı. Yoritomo rakiplerini ortadan kaldırmak yerine, kendi safına çekmeyi tercih etti. Saray da özellikle meşruiyetini sağlaması için önemliydi.⁵³ Saray ise Bakufu'yu Minamoto no Yoritomo ve onun bağlılarından oluşan savaşçı tabakanın disiplininin sürdürülmesiyle ilgili bir aracı olarak kabul etti. *Shogun* unvanı

⁴⁹ Jeffrey P. Mass, *The Development of Kamakura Rule, 1180-1250: A History with Documents*, Stanford University Press, Stanford 1979, s. 3.

⁵⁰ Jeffrey P. Mass, *Yoritomo and the Founding of the First Bakufu, The Origins of Dual Government in Japan*, Stanford University Press, Stanford, California 1999, s. 253.

⁵¹ Friday, *a.g.m.*, s. 40.

⁵² G. Cameron Hurst III, "The Kōbu Polity: Court-Bakufu Relations in Kamakura Japan," *Court and Bakufu in Japan, Essays in Kamakura History*, Ed. Jeffrey P. Mass, Stanford University Press, California 1995, s. 6-7. Hurst, durumun aslında en başından beri böyle olduğunu ifade ederek Yoritomo'nun artık doğu topraklarının idaresinin kendi uhdesinde bulunduğunu ilan ettiği fermanın dahi Fujiwara Kunimichi tarafından hazırlanmış olduğuna dikkati çeker. Hurst, aynı yer.

⁵³ Atik, *a.g.m.*, s. 89.

Minamoto no Yoritomo'yu saray imtiyazlarının askerî hamisi kıldı. Yoritomo, yükselen savaşçı sınıfın ihtiyaçlarını karşılamak üzere saraydan iki yeni resmî makam kurulmasını talep etti. Bunlar her bir eyalete askerî idareci *shugo* ve her büyük özel *shōen* mülkü için askerî vekilharç *jitō* idi. Bu görevliler eyalet ya da mülkün bütün askerî ve siyasi işlerinin idaresinde bulunacak ve hizmetleri karşılığında vergi toplayabileceklerdi.⁵⁴ Dolayısıyla bu aşamada söz konusu olan silahlı kuvvetle düzeni tesis eden savaşçı grupları değil, bu grupların örgütlenmesi ve iktidarın kurumsallaştığı toplumsal kontrol araçlarıdır. Bölgesel yönetimde saray kaynaklı bürokratik atamaların yerini hiyerarşik yapıları belirlenen savaşçı örgütlenmelerinin ilişki kümeleri almaya başladı. Yeni örgütlenme ve kontrol araç ve kalıpları Minamoto'yu baskın güç odağına taşıdı.⁵⁵ *Shugo* ve *jitō* mevkileri olmasaydı Minamoto hegemonyası kendisinden önceki Fujiwara ve Taira'ninkinden belirgin bir şekilde farklılık arz etmeyecekti. Bu atamalar sivil idareleri yerinden etmese de shoguna tüm ülkeyi kapsayan bir yönetim ağı sağladı. Yoritomo'nun Kamakura karargâhını salt bir güç olmaktan öteye taşıyan ve ona ülke çapında yetke sağlayan işte bu ağ oldu. Yoritomo, uzak bölgelere kendi bağlıları yani *gokenin* (御家人, Minamoto'nun vassalları) arasından *shugo* ve *jitō* atamak suretiyle takipçilerini vergi tahsilatı ve kanun yaptırımı olmak üzere iki hassas noktada hükûmet işlerine temas eden mevkilere yerleştirdi.⁵⁶ *Jitō shiki*, sadece Bakufu'ya itaatten sorumluydu ve öngörülen idari görevleri yerine getirmekle yükümlüydü. *Jitō* olarak görev süreleri tamamen Kamakura'nın lütfuna bağlıydı. Bu sayede yeni savaşçı rejiminin temel ödül ve kontrol aracı hâline geldiler.⁵⁷ *Jitō*nun görevi, imparatorluk yönetimi altında sivil valilerin elinden giderek artan bir şekilde kayan toprak zenginliğini yönetmekle ilgiliydi. *Jitō*, denetlediği mülklerin sahipleri adına gerçekleştirdikleri hizmetler için ücret alırdı.⁵⁸ *Jitō* olarak

⁵⁴ Nancy K. Stalker, "The Rise and Rule of the Warrior Class 12th–15th Centuries", *History and Culture from Classical to Cool*, University of California Press, s. 81.

⁵⁵ John Owen Haley, *Authority without Power, Law and the Japanese Paradox*, Oxford University Press, New York, Oxford 1991, s. 34.

⁵⁶ Hall, *a.g.e.*, s. 153.

⁵⁷ Christina Laffin, *Rewriting Medieval Japanese Women, Politics, Personality, and Literary Production in the Life of Nun Abutsu*, University of Hawaii Press, Honolulu 2013, s. 147.

⁵⁸ Andrew Cobbing, *Kyūshū: Gateway to Japan, A Concise History*, Brill, 2009, s. 108.

atanan savaşçılara, kolluk kuvveti ve vergi tahsildarı olarak çalışmaları karşılığında mülkten elde edilen ürünün belirli bir yüzdesi ödenirdi. Ancak bunların bazıları, haklarından daha fazlasını elde etmek için konumlarından yararlandı. Savaşçılar Kamakura'ya bağlı olduğu için toprak sahiplerinin böyle bir durumda ellerinden tek gelen onları Kamakura'ya Őikâyet etme⁵⁹.

Benzer Şekilde ödöl ve kontrol aracı olarak gelişen *shugo*, eyaletlerde Bakufu'nun temsilcileri olarak hizmet edecek ve belirli kolluk görevlerinin yerine getirilmesine ek olarak yerel vasalları denetleyecekti. Bununla birlikte, çok güçlenmemeleri için onlara arazi ayrıcalıkları verilmesi zorunlu değildi ve görevin kalıtsal olması beklenmiyordu.⁶⁰ İllere askerî vali olarak atanan *shugo* ve mülklere askerî vekilharç olarak gönderilen *jitō*, Kamakura dışında da Bakufu'ya askerî bir varlık imkânı verdi ve *gokeninin* sadakat ve hizmet karşılığında fayda sağladığı ilişkiyi güçlendirdi. Bu, Bakufu'nun saraylı mülk sahiplerinin yetkisini kademeli olarak sınırlamak amacıyla eyaletlerdeki faaliyetlerini takip etmesine olanak verdi.⁶¹

Bakufu, savaşçıların itaatkâr aslar olduğu yolundaki aristokratik inancın temelini zayıflatmıştı. Bushi liderleri kendilerine yönelik aristokratik güvensizlik ve küçümsemeyi kendi değerlerini yükselterek karşıladılar. Nihayet, *ritsuryō* geleneğinin sivil aristokratlarını Bakufu'ya bağlı güçlü savaşçı ailelerden ayırmak için *kuge* ve *buke* terimleri ortaya ıktı.⁶² Kamakura döneminde hukuk üç ana kategoriye ayrılabilir: Saray hukuku, *kuge hō*; savaşçı hükümetin yasası, *buke hō*; ve büyük soylu aileler ile dinî kurumların özel toprakları ve bağlıları üzerindeki yasa, *honjo hō*. Bunlar temelde örfeye dayanıyorlardı. *Kuge hō*, imparatorluk kodlardan kaynaklanan birçok özel kuralı muhafaza etmesine rağmen, temelde emsallere dayanan ve tüm yazılı kuralların nasıl uygulanacağını

⁵⁹ Ethan Segal, "Kamakura and the Challenges of Governance", *Japan Emerging, Premodern History to 1850*, Ed. Karl F. Friday, Westview Press, 2012, s. 205.

⁶⁰ Jeffrey P. Mass, "The Origins of Kamakura Justice", *The Journal of Japanese Studies*, Summer, 1977, Cilt. 3, No. 2 (Yaz, 1977), s. 299-300.

⁶¹ Laffin, *a.g.e.*, s. 147.

⁶² Conrad Totman, *A History of Japan*, Blackwell Publishing, 2. Baskı, 2005, s. 112.

belirleyen bir sistemdi.⁶³ Ritsuryō yasası, teorik açıdan son derece aristokratikti. Yüksek rütbeli hükümet yetkililerinin, geniş bir maiyeti ve seçkin bir yaşam tarzını destekleyebilecek ayrıcalıklardan yararlanmalarına izin veriyor, karşılığında onlardan devletin birçok işlevini yerine getirmeleri bekleniyordu. Yüksek soylular âdeta yarı resmî kurumlar hâline gelmişlerdi.⁶⁴ İlk bakışta ritsuryōya dayanan kuge hukuku ise toprak üzerindeki hakların satış veya miras yoluyla dağıtımını temel aldı.⁶⁵ Savaşçılar ve aristokratlar birbirlerini ayrı ve farklı sosyal gruplar olarak görmeye başladıkça, savaşçılar buna eşlik eden bir özsaygı retoriği geliştirdiler; bu retorik giderek bukeyi yetkin yönetici aileler ve kugeyi değeri şüpheli kültürlü züppeler olarak tanımladı.⁶⁶ Kyōto'nun azalan siyasi önemi, kuge üzerinde, yaşam tarzlarını çevreleyen prestijde ve estetik standartlarında eşlik eden bir düşüşü beraberinde getirdi. Bunların yerine, savaş alanından ve olası ölümden uzak olmayan bir savaşçı sınıfının katılımı ortaya çıktı. Kamakura, bu ruh hâlinin somut bir simgesi oldu. Bu dönemde tarımsal üretim düzeyi, muhtemelen, kibar zevklere sahip bir savaşçı sınıfını destekleyemezdi ve bukenin aristokratlaşması için Muromachi dönemine kadar beklemek gerekecekti.⁶⁷ Dolayısıyla 12. yüzyılda Japonya, Kamakura ile Kyōto, *buke* ile *kuge* arasındaki karşıtlıklarda yeni bir ilişkinin doğuşuna tanıklık etti. Shogunluğun tesisi, yeni bir sınıfla bağlantılı yeni bir güç odağı yarattı.⁶⁸

Kamakura rejiminin iki aşaması söz konusu edilir: Erken dönemleri ritsuryō çerçevesinde hareket eden Minamoto Yoritomo temsil eder. Örneğin, Taira no Kiyomori gibi, o da iki kızını imparatorluk ailesine gelin vermek istemiştir ve ritsuryō odaklı saray mevkilerinin cazibesine kapılmıştır. Kamakura rejiminin ikinci aşamasını ise her ne kadar bunlar

⁶³ Cornelius J. Kiley, "The Imperial Court as a Legal Authority in the Kamakura Age," *Court and Bakufu in Japan, Essays in Kamakura History*, Jeffrey P. Mass (Ed.), Stanford University Press, Stanford, California 1995, s. 29-30.

⁶⁴ John W. Hall, "Epilogue," *Court and Bakufu in Japan, Essays in Kamakura History*, Jeffrey P. Mass (Ed.), Stanford University Press, Stanford, California 1995, s. 257-258.

⁶⁵ Kiley, a.g.m., s. 34.

⁶⁶ Totman, a.g.e., s. 112.

⁶⁷ Kenneth A. Grossberg, "From Feudal Chieftain to Secular Monarch. The Development of Shogunal Power in Early Muromachi Japan," *Monumenta Nipponica*, C. 31, No. 1 (Bahar, 1976), ss. 29-49, s. 33.

⁶⁸ Hall, a.g.e., s. 153-154.

ritsuryō paradigmasını tamamen dışlamıyor olsalar da daha ziyade savaşıların dünyasında yaşayan Hōjō *shikken* temsil edecektir.⁶⁹

Yoritomo, Kamakura'da bağımsız bir güç üssü yaratabileceğini ve bunu bu şekilde sürdürebileceğini hiç düşünmemişti. 1199'da henüz 51 yaşında olan Yoritomo, attan düştükten sonra aniden öldü. Yoritomo'nun ölümü beklenmedi. En büyük oğlu Yoriie onun yerine geçti. Ancak, 1203'te Yoriie de aniden hastalandı. İlgî çekici bir biçimde siyasi durum, onun iyileşmeyeceği varsayımıyla ve hızla gelişti: Topraklarının ikiye bölünmesi ve Yoriie'nin en büyük oğlu Ichiman ile küçük kardeşi Sanetomo'ya verilmesi kararı alındı. Yoriie, iyileşip olanları öğrendiğinde öfkeleni ve onları sürgün etti. Bunun, daha sonra fiilî idareyi ele geçirecek olan Hōjō ailesinin bir teşebbüsü olduğu yönünde görüşler mevcuttur.⁷⁰

Nihayetinde, Kamakura Bakufu, ulusu tek başına yönetmedi. Birçok önemli açıdan, iktidarı imparatorun sivil otoritesiyle paylaşmak zorundaydı. 1336 yılında kurulan ve 14. yüzyılın sonuna doğru yerleşen ikinci savaşı hükûmet Ashikaga Bakufu idaresi altında savaşı sınıf, sivil otoritenin gücünü aşındıracaktır.⁷¹ Bu yönüyle Kamakura döneminin kendisi bir geçiş dönemi olarak nitelendirilebilir.

Hurst, şöyle yazıyor:

*Ne yazık, zavallı Yoritomo. Belki de tüm Kamakura döneminin en önemli figürüydü, ama bunu hiçbir zaman bilemedi. Yoritomo, Bakufu'yu kurarak, neredeyse yedi yüz yıl boyunca devam edecek bir savaşı hükûmet geleneği oluşturduğunun da farkında değildi. Gerçekten de önemli bir dereceye kadar, Kamakura Bakufu, Yoritomo'nun vasiyeti bile değildi.*⁷²

⁶⁹ Joseph M. Kitagawa, "Some Reflections on Japanese Religion and Its Relationship to the Imperial System", *Japanese Journal of Religious Studies*, C. 17, No 2/3, The Emperor System and Religion in Japan (1990), s. 151, dn. 16.

⁷⁰ 細野 哲弘 (Tetsuhiro Hosono), 鎌倉草創期の「真実」 ("Kamakura'nın İlk Dönemlerinin Gerçeği"), *Tokugikon*, 2022, no. 305, s. 113-116.

⁷¹ Kozo Yamamura, "Introduction," *Cambridge History of Japan*, C. 3, Medieval Japan, Ed. Kozo Yamamura, Cambridge University Press, Cambridge 2006, s. 1.

⁷² Hurst, agm, s. 3. Hurst, Bakufu'nun adlandırılmasıyla ilgili bir hususa da dikkati çeker: "Sonraki Muromachi Bakufu ve Edo Bakufu, kurucu ve yönetici ailelerin adlarından dönüşümlü olarak Ashikaga ve Tokugawa rejimleri olarak bilinirken, Kamakura Bakufu

1185'te Minamoto no Yoritomo, ülkedeki en güçlü adamdı. Ne var ki o ne kendisi ne de torunları için tahtı istemediği gibi onu ortadan kaldırmaya da çalışmadı. Bunun yerine, kendisine 1192 yılında bağışlanan ve genellikle shogun olarak kısaltılan *sei tai-shogun* ("barbarlara boyun eğdiren büyük general") unvanıyla teoride saraydan aldığı gücünü meşrulaştırmaya çalıştı.⁷³ Bu durum, Kamakura Bakufu'nun, Yoritomo'nun başlangıçtaki askerî otoritesine rağmen, meşruiyetini sarayla paylaştığı ve bu paylaşımın yönetsel yapının temellerini atarken, gelecekteki yönetim yapılarının da şekillenmesine olanak tanıdığına işaret etmektedir. Kamakura dönemi, Yoritomo'nun bir shogun olarak kurduğu Bakufu yönetiminin askerî ve sivil iktidar arasındaki dengeyi sürdürme çabalarının, sonraki savaşçı hükümetler için bir model oluşturduğunu ve bu modelin Ashikaga Bakufu'na kadar uzandığını göstermektedir.

İktidarın genel semantiği semboller veya anlatılar aracılığıyla ortak bir kültür inşası ile yaratılan anlam yapısının sürekliliğiyle açıklanıyorsa, parçalanma iktidar için arzulan bir durum değildir. Anlam yapısının homojenliği sadakat ve liyakatle birlikte iktidarı da güvence altına alır.⁷⁴ Yoritomo, yerel yönetim unsurlarını savaşçı sınıfın ihtiyaçlarına uygun şekilde yapılandırırken hegemonik düzenini, yalnızca fiziksel zorlamayla değil, aynı zamanda samuray sınıfının kültürel ve düşünsel liderliğini yansıtan bir yapıyla güçlendirdi. Fujiwara'nın temsilcisi olduğu saray merkezli düzenle ilk bakışta taban tabana zıt olan bu yeni hegemonik düzen inşası, erken aşamalarında eski düzenin tamamen yıkılmadan, yeni bir toplumsal ve siyasal düzenin inşasını gerektiriyordu. Aksi hâlde mevcut düzenin parçalanma ile sona ermesi, katı bir hegemonya mücadelesiyle birlikte fiilî etki alanıyla sınırlı hatta bazı kesimlerinde rızaya değil zora dayalı bir egemenliği getirirdi. Salt mevcut koşullara uygun çözümler getirme girişimiyle de olsa Yoritomo'nun pragmatik sistemi fiziksel güç üzerinden değil, aynı zamanda kültürel liderlik ve

anamlı bir şekilde Minamoto Bakufu olarak adlandırılmaz. Daha doğrusu Hōjō Bakufu'dur ve Japon ve yabancı bilim adamları bu etiketi kullanmasalar da yine de uygundur." Hurst, *aynı yer*.

⁷³ Henshall, *a.g.e.*, s. 33.

⁷⁴ Han, *a.g.e.*, s. 49.

toplumsal rıza üzerinden gerçekleşen bir hegemonik düzen inşasına zemin hazırlamıştır denebilir.

SONUÇ

Japon tarihinin önemli bir aşamasına karşılık gelen Kamakura dönemi, her ne kadar ülkenin askerî bir idare altında teşkilatlandığı ve müteakip dönemlerde idarenin başındaki aile, dolayısıyla merkez ve dönemsel isimlendirme değişse de yönetimin askerî karakterinin varlığını uzun müddet sürdüreceği bir dönemin başlangıcını belirler. Bununla beraber tarihte hiçbir şeyin tümden yeni olmadığı gibi kurumlar da, onlarla ilintili gruplar da, bizim keskin farklı özellikler atfederek ayırttığımızın dönemsel tarih aralıklarıyla sınırlanmış değildir.

Japonya özelinde Kamakura'nın öncülü olan Heian döneminde, hâlihazırda bir önceki dönemden gelen köklü bir klan olan Fujiwara, yeni iktidar kullanımı şartlarının doğasına adapte olarak ve onunla beraber dönüşürken onun da ikili idarenin şartlarına uygun olarak şekillenmesinde etkili olarak mevcudiyetini sürdürmüştür. Dolayısıyla Kamakura döneminde sadece imparatorluk ailesi ve saray mevcudiyetini sürdürmekle kalmamış, Bakufu ile saray arasındaki ilişkilerin de bir ajanı olarak yeni üstlendiği rolü sürdüren Fujiwara klanı, değişen ve değişecek şartların kendisine sağladığı kullanmaya devam etmiştir.

Diğer yandan keskin bir iktidar değişimini ima eden savaşçı yönetiminin tesisinin arka planına baktığımızda, hiç olmazsa Kamakura döneminin erken aşamalarında bunun yalnız hâl olarak değil hayal olarak dahi Kamakura Bakufu ve onunla birlikte Japonya idari hiyerarşisinin fiilen tepesinde konumlanmış görünen shogun için geçerli olmadığı açığa çıkmaktadır. Japon tarihini aristokrasinin zihinsel prizmasından mitleştirirken bu mitolojide kendisine yer açan Fujiwaraların aksine, Yoritomo, Fujiwara bürokrasisinin belirli unsurlarını korumakla beraber sadece askerî bir yönetim merkezi değil, aynı zamanda yeni bir toplumsal düzenin düşünsel temelini de attı. Bunu yaparken yerel savaşçı sınıfın değerlerini ve toplumsal ihtiyaçlarını temsil eden bir liderliğe zemin hazırladı.

Minamoto'nun hegemonik başarısının önemli bir unsuru ise samuray sınıfının etik kodlarıyla yakından ilişkili olan bushido felsefesi idi. Bu

felsefe, sadakat, onur ve savaşçı disiplinini yücelten bir değerler sistemi sunarak yerel savaşçıların desteğini sağladı ve Minamoto'nun liderliğini toplumsal rıza temelinde pekiştiren kültürel bir araç oldu. Ayrıca, Minamoto'nun yerel yönetim unsurlarını savaşçı sınıfın ihtiyaçlarına uygun şekilde yapılandırması, onların ekonomik ve siyasal beklentilerini karşılayan bir hegemonya modeli oluşturdu.

Bakufu yönetimi, sadece teorik meşrulaştırma merkezi olarak sarayı korumakla kalmadı; Fujiwara'nın aristokratik elitizmi de devam etti. Bununla beraber yeni bir askerî-siyasi denge tesis olundu. Dolayısıyla Kamakura dönemine geçişi belirleyen iktidarın yahut - varlığı muktedirin mevcudiyet ve gücüyle orantılı - payandalarının yıkılması ile değil, meşrulaştırma aracı olarak onu siyaset teorisinin odağındaki rolüyle korumakla beraber yeni bir liderlik mekanizma ve biçiminin inşası olmuştur.

Kamakura dönemi, Japonya'nın feodal yapısının başlangıcını işaret eden önemli bir dönüm noktasıdır. Bu dönemde, Minamoto ve Fujiwara ailelerinin etkileşimi, iktidar ilişkilerinin dönüşümünü ve sürekliliğini şekillendiren temel unsurlar olmuştur. Fujiwara ailesi, saray bürokrasisi ve imparatorluk ailesiyle kurduğu güçlü bağları sayesinde Meiji Restorasyonu'na kadar devam edecek olan bir hegemonya tesis etmiştir. Ancak, Kamakura shogunluğunun yükselişi, yeni bir askerî yönetim biçiminin inşasını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda sosyopolitik bir geçişi de beraberinde getirmiştir. Yoritomo'nun Kamakura'daki askerî yönetimi kurarken, mevcut bürokrasiyi tamamen reddetmeyip, onu yeni şartlara adapte etmesi, feodal yönetimin kurumsallaşmasını sağlamıştır. Fujiwara ailesi, değişen iktidar koşullarına uyum sağlayarak, Bakufu ile saray arasındaki ilişkilerin aracısı rolünü sürdürmüş ve Kamakura döneminin yönetiminde önemli bir pay sahibi olmuştur. Bununla birlikte, Minamoto'nun askerî gücünün yükselişi, yalnızca fiziksel zorla değil, aynı zamanda kültürel bir liderlik ve toplumsal rıza temelinde gerçekleşmiş görünmektedir. Bu süreç, kurum olarak shogunluğun uzun vadeli başarısının temel taşlarını oluşturmuş, iktidarın sadece askerî değil, aynı zamanda fikrî zemininin de pekişmesini sağlamıştır.

Özetle, 12. yüzyıl sonlarından itibaren Japonya tarihi, bir tarafta merkezdeki teorik güç sahipleri ile diğer tarafta ona meydan okuyan

çeperdekiler arasında çatışma ve gerilimlerle sembolleşirken, Bakufu, elde ettiği yetkilerin meşruiyetini gerilimin iki zıt ucunu temsil ettikleri güç odağından aldı. Bu da onun devraldığı gücün kaynağını koruyup sürdürmesini getirdi. Bu sayede otoritesini kısıtlı bir sahayı aşım imparatorluğun egemenlik sahasında geçerli kılma imkânını elde etti. Saray bürokrasisinin imparatorluk kaynaklı yetkeleri de sadece sarayla birlikte bir hazır paket olarak gelmedi: Bakufu bir taraftan kendi askerî idaresinin ihtiyaçları için bu seçkinlerle uzlaşmak durumundayken, diğer taraftan kurumsallaşmış bir toplumsal araç olarak onların desteğinden de fayda sağladı. Bu tabloda iç içe geçen otorite katmanlarının karşılıklı ihtiyaçları birbirleri için arz ettikleri tehdit potansiyelinin önüne geçmiştir denebilir.

Fujiwara ve Minamoto aileleri temelinde bir değerlendirmeye, birincisi imparatorluk ile kurduğu evlilik bağları ve saray bürokrasisindeki kontrolü aracılığıyla hegemonya tesis ederken, ikincisi askerî gücü temsil ederek yeni bir liderlik biçimi yaratmıştır. Minamoto'nun iktidarı başlangıçta büyük ölçüde zora dayalı olsa da zamanla yerel savaşçı sınıfın değerlerini ve toplumsal ihtiyaçlarını temsil eden bir liderlik Bakufu'nun gücünü desteklemiştir. Dolayısıyla Bakufu, askerî yönetim merkezi ile beraber yeni bir toplumsal düzenin temelini atan bir liderlik mekanizması olarak ele alınabilir. Saray merkezli düzenin temsilcisi diyebileceğimiz Fujiwara'nın taşra savaşçı sınıfının yükselen liderliği altında inşa edilen hegemonik düzende de kendisine yer bulması ise kültürel hegemonyalarının derecesine işaret etmektedir.

Belirtmekte fayda vardır ki söz konusu dönemin özgünlükleriyle sadece Japonya tarihi çalışmaları açısından değil, iktidar ve otorite üzerine yapılacak tarihsel araştırmalar için de önemli bir örneklem sağladığı anlaşılmaktadır. Bu dönemin farklı kurum ve olaylarına odaklanacak daha ileri çalışmalar sadece ülkemizdeki Japonya tarihi çalışmalarına katkı sağlamakla kalmayacak, mukayeseli tarih çalışmaları açısından da faydalı veriler elde edilmesine imkân verecektir.

Kaynakça

Adams, Ryon F., *Outfought and Outthought: Reassessing the Mongol Invasions of Japan*, Yüksek Lisans Tezi, Faculty of the U.S. Army Command and General Staff College, Kansas 2009.

Andressen, Curtis, *A Short History of Japan, From Samurai to Sony*, Allen&Unwin, New South Wales 2002.

Atik, Kubilay, "A Review of Feudalism in Japan," *Journal of Oriental Studies*, C. 9, S. 2, 2022, ss. 84-96.

Balandier, Georges, *Siyasal Antropoloji*, Çev. Devrim Çetinkasap, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2010

Bauer, Mikael, "Conflating Monastic and Imperial Lienage, The Retired Emperors' Period Reformulated," *Monumenta Nipponica* 67 (2), ss. 239-262.

Bauer, Mikael, *The History of the Fujiwara House, A Study and Annotated Translation of the Tōshi Kaden*, Renaissance Books, Kent, 2020.

Bourdieu, Pierre, *Devlet Üzerine*, Collège de France Dersleri (1989-1992), Çev. Aslı Sümer, İletişim Yayınları, İstanbul 2015.

Bryant, Anthony, *The Samurai*, Osprey Publishing, 2000.

Byung-Chul Han, *İktidar Nedir*, Çev. Mustafa Özdemir, İnsan Yayınları, İstanbul 2000.

Cobbing, Andrew, *Kyūshū: Gateway to Japan, A Concise History*, Brill, 2009.

Deal, William E., *Medieval & Early Modern Japan*, Facts On File, New York 2006.

Eberhard, W., *En Eski Devirlerden Zamanımıza Kadar Uzak Doğu Tarihi*, TTK, Ankara 2010

Friday, Karl, "They Were Soldiers Once, The Early Samurai and the Imperial Court," *War and State Building in Japan*, Ed. John A. Ferejohn ve Frances McCall Rosenbluth, Stanford University Press, Stanford, California, 2010.

Gramsci, Antonio, *Felsefe ve Politika Sorunları*, Çev. Adnan Cemgil, İstanbul: Payel Yayınları 1975.

Grossberg, Kenneth A., "From Feudal Chieftain to Secular Monarch. The Development of Shogunal Power in Early Muromachi Japan," *Monumenta Nipponica*, C. 31, No. 1 (Bahar, 1976), ss. 29-49.

Haley, John Owen, *Authority without Power, Law and the Japanese Paradox*, Oxford University Press, New York, Oxford 1991.

Hall, John W., "Epilogue," *Court and Bakufu in Japan, Essays in Kamakura History*, Jeffrey P. Mass (Ed.), Stanford University Press, Stanford, California 1995, ss. 251-267.

Hall, John Whitney, "Terms and Concepts in Japanese Medieval History: An Inquiry into the Problems of Translation", *The Journal of Japanese Studies*, C. 9, No. 1 (Winter, 1983), ss. 1-32.

Hall, John Whitney, *Government and Local Power in Japan 500 to 1700, A Study Based on Bizen Province*, Princeton University Press, New Jersey 1966.

Hane, Mikiso, *Kısa Japonya Tarihi*, Çev. Şükrü Alpagut, Say Yayınları, İstanbul 2021.

Holcombe, Charles, *Doğu Asya Tarihi Çin Japonya Kore, Medeniyetin Köklerinden 21. Yüzyıla Kadar*, Çev. Muhammed Murtaza Özeren, Dergâh Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2019.

Hosono, Tetsuhiro (細野 哲弘), 鎌倉草創期の「真実」 (“Kamakura’nın İlk Dönemlerinin Gerçeği”), *Tokugikon*, 2022, no. 305, ss. 110-121.

Huffman, James L., *Japan in World History*, Oxford University Press, Oxford New York 2010.

Hurst III, G. Cameron, “İnsei”, *The Cambridge History of Japan, C. 2, Heian Japan*, Ed. Donald H. Shively, William H. McCullough, Cambridge University Press, Cambridge 1999, ss. 576- 643.

Hurst III, G. Cameron, “The Kōbu Polity: Court-Bakufu Relations in Kamakura Japan,” *Court and Bakufu in Japan, Essays in Kamakura History*, Ed. Jeffrey P. Mass, Stanford University Press, California 1995, ss. 3-28.

Ishizuka, Mashaide (石塚 正英), “正倉院籍帳に読まれる家父長像の歴史的二類型” (Shosoin kayıtlarında yer alan ataerkil imajın iki tarihsel ve entelektüel türü), *頸城野郷土資料室学術研究部研究紀要 (Kubikino Enstitüsü Halk Arşivi Bülteni)*, C.7/No.3 2022, ss. 1-16.

Kawakami, Tasuke, “Bushidō in its Formative Period,” *The Annals of the Hitotsubashi Academy*, October 1952, C. 3, No. 1 (October 1952), ss. 65-83.

Kiley, Cornelius J., “The Imperial Court as a Legal Authority in the Kamakura Age,” *Court and Bakufu in Japan, Essays in Kamakura History*, Jeffrey P. Mass (Ed.), Stanford University Press, Stanford, California 1995, ss. 29-44.

Kiley, Cornelius J., “Provincial Administration and Land Tenure in Early Heian”, *Cambridge History of Japan, C. 2*, Ed. Donald Shively, William McCullough, Cambridge University Press, Cambridge 1999, ss. 236-340.

Joseph M. Kitagawa, “Monarchy and Government: Traditions and Ideologies in Pre-Modern Japan,” *Kingship in Asia and early America: 30. International Congress of Human Sciencesin Asia and North Africa*, Ed. Arthur Lwellyn, Basham, El Colegio de Mexico 1981, 217-232.

Kitagawa, Joseph M., “The Shadow of the Sun: A Glimpse of the Fujiwara and the Imperial Families in Japan,” *On Understanding Japanese Religion*, Princeton University Press, Princeton 1988, ss. 98-116.

Kitagawa, Joseph M., “Some Reflections on Japanese Religion and Its Relationship to the Imperial System”, *Japanese Journal of Religious Studies*, C. 17, No 2/3, The Emperor System and Religion in Japan (1990), ss. 129-178.

Laffin, Christina, *Rewriting Medieval Japanese Women, Politics, Personality, and Literary Production in the Life of Nun Abutsu*, University of Hawaii Press, Honolulu 2013.

Mass, Jeffrey P., *The Development of Kamakura Rule, 1180-1250: A History with Documents*, Stanford University Press, Stanford 1979.

Mass, Jeffrey P., "The Kamakura Bakufu," *Cambridge History of Japan, C. 3, Medieval Japan*, Ed. Kozo Yamamura, Cambridge University Press, Cambridge 2006, ss. 46-88.

Mass, Jeffrey P., "The Origins of Kamakura Justice", *The Journal of Japanese Studies*, Summer, 1977, Cilt. 3, No. 2 (Yaz, 1977), ss. 299-322.

Mass, Jeffrey P., *Yoritomo and the Founding of the First Bakufu, The Origins of Dual Government in Japan*, Stanford University Press, Stanford, California 1999.

Ramesh, Sangaralingam, *China's Economic Rise, Lessons from Japan's Political Economy*, Palgrave Macmillan, Oxford 2020.

Segal, Ethan Isaac, *Coins, Trade and the State, Economic Growth in Early Medieval Japan*, Harvard University Press, Cambridge ve Londra 2011.

Segal, Ethan, "Kamakura and the Challenges of Governance", *Japan Emerging, Premodern History to 1850*, Ed. Karl F. Friday, Westview Press, 2012, ss. 203-212.

Shimizu, Osamu, *Nihon Montoku Tenno Jitsuroku, An Annotated Translation, With a Survey of the Early Ninth Century in Japan*, Basılmamış Doktora Tezi, Columbia Üniversitesi, New York, 1951.

Shively, Donald H., "Preface to Volume 2", *Cambridge History of Japan, C. 2*, Ed. Donald Shively, William McCullough, Cambridge University Press, Cambridge 1999, ss. xv-xvi.

Spafford, David, "Emperor and Shogun, Pope and King: The Development of Japan's Warrior Aristocracy", *Bulletin of the Detroit Institute of Arts*, 2014, C. 88, No. 1/4, Japanese Art at the Time of the Samurai (2014), ss. 10-19.

Stalker, Nancy K., "The Rise and Rule of the Warrior Class 12th-15th Centuries", *History and Culture from Classical to Cool*, University of California Press, ss. 79-111.

Totman, Conrad, *A History of Japan*, Blackwell Publishing, 2. Baskı, 2005.

Yamamura, Kozo, "Introduction," *Cambridge History of Japan, C. 3, Medieval Japan*, Ed. Kozo Yamamura, Cambridge University Press, Cambridge 2006, ss.1-45.

Yanabu, Akira, "The Tennō System as the Symbol of the Culture of Translation," *Japan Review*, 1996: 7, ss. 147-157.

Yoeda, Harumi (四重田陽美), 『平家物語』 「安徳入水」 について (Heike Monogatari'de Antoku'nun Boğulması Üzerine). 大阪大谷大学 STEAM

Lab 紀要 (Osaka Ohtani Üniversitesi STEAM Araştırma ve Eğitim Dergisi) (2), 2022, 3-8.

EKLER

Harita 1. Emishi barbarlarının 8. yüzyılda bulunduğu bölgeyi ve Heian-kyō ile Kamakura'nın mevkiini gösterir genel harita (d-maps.com'dan sağlanan dilsiz harita üzerine işlenmiştir).

Extended Abstract

The subsequent historical periods in Japan, the Heian and Kamakura periods, appear to be two seemingly very different periods when their characteristics are outlined. The Heian period government in Japan exemplified the fusion between a highly aristocratic conception of society and certain bureaucratic techniques imported from China. During this period, the principle of hierarchy was gradually established and strengthened. The right of Japan's emperors, whose lineage was divine, to rule was deeply embraced. During this period, the ritsuryō system, which included both administrative and judicial laws modeled after the legalistic practices of the Tang Dynasty in China, was in effect in Japan. Accordingly, the ownership of all lands was in the palace; their use was distributed to families for cultivation according to the census results. The Ritsuryō military was designed to counter two perceived threats: Chinese invasion and regional uprisings led by former provincial chieftains. The system envisioned large-scale, direct mobilization of the peasantry against both threats. Measures taken to combat the Emishi barbarians from the early 9th century also contributed to the emergence of local military forces. Especially in the eastern regions of Japan, a local military warrior class emerged, led by younger sons of the imperial family or court nobles who saw no prospects for success in the capital. Although there was centralization of administration in the early stages, from the 8th century onwards, administrative affairs were effectively transferred to the imperial regents. Initially, the regents only supervised administrative affairs on behalf of the young emperors, but they gradually consolidated their positions. By the late 9th century, the regents continued to hold administrative offices regardless of the emperor's age. During the Heian period, Japan was under the control of the aristocracy, especially the Fujiwara family. The Fujiwara, who not only derived their power from the emperor's regency but also established numerous marriage ties with the imperial family, managed to virtually monopolize the palace regency. The Fujiwara family was the most prominent aristocratic clan in pre-modern Japan, occupying many of the highest ranks of the court for centuries, and names such as Fujiwara no Michinaga (966–1027) became synonymous with the culture of the Heian period. The military aristocracy that gradually rose during this period also came to prominence largely through patronage relations with the Fujiwara family. As the Fujiwara clan concentrated on establishing power in the capital, rural administration became increasingly lax. Abuses by local officials became more frequent and intense, and private holdings grew. As farmers who had worked the lands allocated to them under the Taika Reforms became poorer, they placed their lands in the care of influential local families who owned private property. The trend led the Heian period into a period of warrior

prominence. The degradation of civilian aristocratic power during the Heian period gave rise to a third distinctive tradition of political organization, largely reflected in the creation of the lower aristocracy, an increasingly engaged group of military functionaries who by the 11th century had been identified as a separate class, the bushi or samurai. From the end of the tenth century to the beginning of the twelfth century, warriors of Minamoto origin dominated the capital's military world through a combination of their fighting prowess and a hereditary patronage relationship with the Fujiwara regents.

When we look back at the capital change that gave its name to the Heian period, it can be said that an era began with Fujiwara and ended with Fujiwara. Emperor Kammu (781-806), who ascended to the throne in 781, faced opposition when he decided to move the capital from Nara. In 785, Fujiwara no Tanetsugu, who was responsible for the construction of the new capital, was killed at the instigation of the opposers. During the reign of Kammu's successor, Heijo (806-809), the rivalry between the Fujiwara and the other surviving clans resumed and eventually resulted in the victory of Fujiwara. Although there were rivalries and struggles within the clan after this, the fate of the rising central Japanese administration was almost united with the Fujiwara, which was inherited from the previous period and would be passed on to the next. When the Kamakura shogunate, which gave its name to the next period that was born from the rise of the warriors in which Fujiwara was also influential, came to power, Fujiwara would prove to be intertwined with power, not the palace.

The Bakufu (literally tent government, also known as the shogunate because of its military leader, the shogun) government was established with its center in Kamakura, near present-day Tokyo. For this reason, the period is also called the Kamakura period. This period began with the arrival of Minamoto no Yoritomo and his samurai in Kamakura and ended with the death of the last tokusō, or shogun regent, Hōjō Takatoki, in 1333. The events that led to the birth of Japan's first warrior government began in 1159, when Yoshitomo of the Minamoto clan unsuccessfully attempted to seize control of the palace. Yoshitomo was defeated by his longtime rival Kiyomori of the Taira clan, who then executed Yoshitomo's allies and relatives and exiled his sons, including Yoritomo. The rise of the Taira clan was fraught with new crises. Eventually, the large amount of property held by members of the Taira clan in the late twelfth century became a major factor in the uprisings of 1180–1185 that began the Kamakura period. Although Taira no Kiyomori reached the height of his power in 1180, when his grandson ascended to the throne as Emperor Antoku, that same year, the pretender Prince Mochihito gave Minamoto no Yoritomo an opportunity to take revenge. He used Mochihito's call to arms as

an excuse and declared martial law under his own rule in the eastern provinces. The period 1180-1185 paved the way for the emergence of a new form of government in Japan. In 1183, Minamoto no Yoritomo, who succeeded in expelling the Taira from Kyoto and capturing the city, established a military administration. Yoritomo preferred to remain in his eastern headquarters and maintain relations with the palace from there. In the process, two permanent centers of power emerged, and a dual form of government characterized the early Kamakura period. Yoritomo's establishment of military rule did not eliminate the need for bureaucrats in the administrative mechanism; therefore, he could not abolish the existing bureaucracy. Members of the old aristocracy were incorporated into the new system to varying degrees and adapted, and over time they assumed an important intermediary role in maintaining relations between the new administrative center and the palace. The Kamakura government was a mixture of military and civil rule. Yoritomo preferred to win over his rivals rather than eliminate them. The palace was especially important for his legitimacy. The palace regarded the Bakufu as an instrument for maintaining discipline among Minamoto no Yoritomo and his warrior class. The title of shogun made Minamoto no Yoritomo the military patron of palace privileges. Ultimately, the Kamakura Bakufu could not rule the nation alone. In many important respects, it had to share power with the civil authority of the emperor. Under the second warrior government, the Ashikaga Bakufu, established in 1336 and established towards the end of the 14th century, the warrior class would erode the power of the civil authority. In this respect, the Kamakura period itself can be characterized as a transitional period.

The Kamakura period, which corresponds to an important phase in Japanese history, marks the beginning of a period in which the country was organized under a military administration and, although the family at the head of the administration, and therefore the centre and periodic naming changed in the following periods, the military character of the administration would continue for a long time. However, just as nothing is completely new in history, neither the institutions nor the groups associated with them are limited to the periodic date ranges that we distinguish by attributing sharply different characteristics. In Japan, during the Heian period, which was the predecessor of Kamakura, the Fujiwara, which was already a deep-rooted clan from the previous period, continued its existence by adapting to the nature of the new conditions of exercising power and transforming along with it, while also being effective in shaping it in accordance with the conditions of dual administration. Therefore, not only did the imperial family and the palace continue their existence during the Kamakura period, but the Fujiwara clan, which also continued its new role as an agent of relations between the Bakufu and the

palace, continued to use the conditions that the changing and changing conditions provided it. On the other hand, when we look at the background of the establishment of the warrior regime, which implied a sharp change of power, it becomes clear that, at least in the early stages of the Kamakura period, this was not the case for the shogun, who appeared to be positioned at the de facto top of the Kamakura Bakufu and, with it, the Japanese administrative hierarchy.

The Kamakura period is a significant turning point that marks the beginning of Japan's feudal structure. During this period, the interaction between the Minamoto and Fujiwara families was the fundamental element that shaped the transformation and continuity of power relations. The Fujiwara family established an ideological hegemony that would continue until the Meiji Restoration, thanks to the palace bureaucracy and strong ties it established with the imperial family. However, the rise of the Kamakura shogunate not only led to the construction of a new military form of government but also brought about a cultural and ideological transition from the old aristocratic order. When Yoritomo established the military government in Kamakura, he did not completely reject the existing bureaucracy, but adapted it to the new conditions, thus institutionalizing the feudal government. The Fujiwara family adapted to the changing conditions of power, continued its role as an intermediary between the Bakufu and the palace, and played an important role in the administration of the Kamakura period. The rise of the Minamoto military power was not only through physical force but also through cultural leadership and popular consent. This process laid the foundations for the long-term success of the Kamakura shogunate, consolidating power not only as a military but also as an ideological structure.